

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdivásárhelyi városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 25 kr — Egyenlő részletekben 5 kr, Községek, tanítók, iparosok és Egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek, 4 frtért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.
Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.
Kiadóhivatal K.-Vásárhelyt az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetések s előfizetési pénzek küldendők.

Iparpolitikánk új alapjai.

Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter a napokban olyan törvényjavaslatot nyújtott be a képviselőházban, mely ipari fejlődésünknek fényes perspektíváját nyitja meg előttünk. Ez a törvényjavaslat az iparnak nyújtandó állami kedvezményekről szóló és az 1890. évi XIII. t.-cikket fogja felváltani. Teljes egészében akkor értjük meg a benyújtott törvényjavaslat fontosságát, ha figyelembe vesszük a miniszternek az indoklásban kifejtett azt a szempontját, hogy mivel az ország ipari szükségletei a népesség növekedésével, a jólét emelkedésével és a műveltségnek a lakosság szélesebb rétegeiben való örvendetesebb fejlődésével évről-évre fokozatosan növekednek és ezen szükségleteken csupán csekély hányadát fedezi az ország saját ipari termelése; minthogy továbbá a nagymérvű ipari behozatal következtében állandóan nagymérvű adózója marad az ország a külföld iparának, elengedhetetlenül szükséges gondoskodni az ipari fejlődés előmozdítására alkalmasnak bizonyult eszközök további joghatályáról.

Hatalmas kifejezője ez a felfogás mindazoknak az óhajoknak, melyet nemcsak iparosaink, hanem egész társadalmunk is több évtized óta nem szűnik meg hangoztatni, de a mely óhajtaival — sietünk megjegyezni, — eleve is kötelezettséget vállalt arra nézve, hogy szolgáltatába áll a kereskedelmi miniszter azon politikai vezér elvének, melyet ő a következőkben állapított meg: „... a hazai fogyasztást a hazai termelésben biztosítani, mely elv érvényesítése különböző szerves intézkedéseket és a nyilvánosság bevonását igényli, hogy a fogyasztó közönség szükségletei beszerzésénél a hazai ipart vegye igénybe“.

Ez az elv a törvényjavaslat minden intézkedésében egyöntetű szétosztással érvényesül, s tulajdonképpen ez a legbecsebb tartalom az egész alkotásban. Természetes ez az alap elsősorban általános nemzetgazdasági érdekekkel bír, s egyuttal jelzi is azt az óriási különbséget, mely a régi törvény és a törvényjavaslat szelleme között felfedezhető.

A mi a gyáraknak, illetve iparteleknek nyújtandó kedvezményeket illeti: általában véve alig térnek el a meglevő 1890. évi XIII. t.-cikkben biztosítottakból, a mennyiben abban állanak, hogy a törvényjavaslatban foglalt vállalatok felmentetnek a keresetadó, a bányaadó és a nyilvános számadáskor kötelezett vállalatok

latok adója alól, ugyancsak az ezek után járó község pótdadó a kamarai illetékek és az általános jövedelmi pótdadó alól. Elengedtetnek végül az átiratási illetékek s községi díjak, a részvénytársaságok pedig bélyeg- és illetékmentességben részesülnek megalakulásuk, vagy tőkefelemlés alkalmával.

Rendkívül fontos a törvényjavaslatnak azon intézkedése, (9. §.) mely szerint a törvényhatóságok és községek (városok) oly gyárakat és iparteleteket is felmenthetnek a törvényhatósági, illetőleg községi adó alól, a melyek ezen törvény rendelkezései alá nem esnek.

Rendkívül fontos ez az intézkedés pedig azért, mert mint a törvényjavaslatból kétségtelenül kitűnik, a kormánynak eltökélt szándéka az ipari decentralizáció. A nélkül, hogy a főváros rohamos fejlődését figyelemmel néznénk, többször volt alkalmunk hangsúlyozni, hogy egészséges iparpolitikát csakis decentralizáció útján teremtetett vidéki góczpontok alkotásával lehet inaugurálni. Mint előbb jeleztük, a törvényjavaslat e kíváncsi a legteljesebb mértékben eleget is tesz.

Lényeges előnye a törvényjavaslatnak az, hogy a már meglevő és virágzó iparágakkal szemben keletkező új vállalatokat nem támogat, de ezzel szemben a mi ugyancsak egyik legfőbb intézkedése, védelmébe veszi a kézműipart, és a háziipart is. Hát ezt valóban igen szerencsés gondolatnak tartjuk. Mindkét ágazatnak igen fontos hivatása van, s bizony eddig csak pangottak. Már pedig a háziipar kedvezményezése elsőrangú állami feladat, különösen abból a szempontból, hogy így mégis rengeteg — eddig tétlenül, s kihasználatlanul heverő munkaerőt lehet hasznosítani.

Általában az iparnak nyújtandó állami kedvezményekről szóló törvényjavaslat új életet, friss vért önt ipari alkotásainkba, s fényesen világítja meg azt az utat, melyen haladnunk kell, ha komolyan akarjuk és szívünkön is viseljük iparunk és ezzel közgazdaságunk életerős felvirágzását. Hegedüs Sándor zsenialitása jellemző erővel mutatott reá azokra a feladatokra és mindenkép hazafiúi köteleességekre, melyek a magyar társadalmat iparunk intenzív és ezeltudatos pártolására egyenesen kötelezik. Ime, a kormány megtette az első lépést ipari viszonyaink átalakítására, de a sikert hozzá kötötte a nemzet hazafias öntudatának megnyilatkozásához, ahhoz, hogy a hazai ipar pártolását ezen túl nem csupán frázisnak, hanem elemi

kötelességnek fogja tartani e haza minden polgára.

Intéző körünk és férfaink figyelmét mindenesetre szükségesnek tartottuk ebeálló fontos változásra még idejében felhívni, hiszen kezükben van társadalmunknak a küzdelemre való együttartása, szervezése, s meggyőződésünk, hogy diadalra való juttatása is.

Titkári jelentés

a Háromszékmegyei Erzsébet árvaleánynevelő intézet életéről.

Irta: Dobay János titkár.

Méltóságos Elnök Bárándó.
Tisztelt Közgyűlés!

A Háromszékmegyei Erzsébet árvaleánynevelő intézet múlt évi életéről következőkben van szerencsém titkári jelentésemet megtenni.

Mint örvendetes jelenséget elsősorban meg kell említenem, hogy az a nagyszabású építkezés, mely néhány év óta megindult s mely az intézet egész helyiségét egészen átalakította, a múlt évben nagy részben befejeztetett s csak örvendhetünk azon nagymérvű változáson, mely belső berendezésén vége ment. Alig, hogy múlt évben befejeztetett a homlokzaton az új szárny épület építése, nyomban megkezdődött egy másik építkezés. Volt az udvaron ugyanis egy régi épület, mely régebben istálló volt, majd meg konyhává, ebédlővé és élelőstárrá alakítottatott át, de ezen minőségében semmiféle tekintetben nem felelt meg a követelményeknek. Ennélfogva helyébe újat kellett építeni. A földművelési miniszter ur, elnök bárándó felterjesztésére kegyes volt e célra 3844 frt 94 krt adományozni s bár ezen összeg előre láthatólag nem fedezte az építési költséget, az átalakítás annyira szükségesnek, sőt elodáztatatlannak látszott, hogy az új épület építése megkezdett s az elmúlt nyár folyamán nagyrészt be is fejeztetett. Az új épület nem a régi helyén épült, hanem az udvar északi oldalán, homlokzatával délre tekintve, mi által megnyílt a kilátás a főépülettől a kert felé, mi már észszerűségi és szépiészeti szempontból is nagy előny. Az új épület a régi ház hasznavehető anyagának felhasználásával 8140 fit 73 krba került, melyből levonva a földművelési miniszter ur fennebb említett 3844 frt 94 krnyi segélyét, a mutatkozó 4595 frt 79 krnyi több költség, az árvaház számláját terheli; remélhető azonban, hogy a földművelési miniszter ur ezen összeggel a régi mosógofogja téríteni. Ezen épületben, mely külső tekintetre is esinos és tetszetős — van egy szép nagy ebédlő, egy konyha, egy kamara, egy sütő, egy mosó és egy téglázó szoba, a padláson pedig egy télen is fűthető térs ruhaszáritó, mely utóbbi a téli ruhaszáritásánál mutatkozó sok bajon és vesződésen segített. Ezen építkezéssel egyidejűleg a régi mosóház gabonataratóvá alakítottatott át s ezenkívül építetett egy 2 szobából és két színből álló gazdasági épület is. Az építést Szabó László és Szabó Geizson építésszek vállalták el s tisztességes jó munkát végeztek. Az alapkövet elnök bárándó ő méltósága tette le 1899. márczius 15-én több érdeklődő jelenlétében. Az alapkövet a következő irat helyezettett el: „Isten segedelméből építette a Háromszékmegyei Erzsébet árvaleánynevelő intézet, nagyméltóságú Darányi Ignác m. kir. földművelésügyi miniszter ur

által adományozott 3844 frt 94 kr. államsegélyből zágoni báró Szentkereszty Stephanie alapító elnök, Nagy Károly igazgató idejében. Az alapító letételt 1899. márcz. 15-én. Az építést a következő tagokból álló felügyelő bizottság vezette: Dr. Bánffy Zsigmond, ifj. Jakab István, K. Csizsár József, Benkő Gyula, Fejér Antal és Nagy Károly.

Az a lelkiismeretes buzgóság, melylyel ezen bizottság feladatát teljesítette, méltó arra, hogy a tisztelt közgyűlés hálás köszönettel vegye tudomásul. Az intézeti gazdaság még egyéb építkezéseket is igényelt, nevezetesen a múlt év folyamán emeltetett egy 10 öles nagy csűr, egy öt öles törektartó, egy szellőház 2 szellő részére. Ezekon kívül új fás színek, majorságolák, kerítések és kapuk emeltettek, végül a romlott fedelzetek kijavítottak, villamos csengőgyűrűk felszereltek, csatornák állítottak stb., szóval úgy a gazdaságnál, mint benn az intézetben a szükségesnek mutatkozó összes beruházások eszközöltettek s ezeket azért soroltam fel részletesen, hogy kellően meg legyen okolva a vagyon kezelő bizottság által kimutatandó túlköltségezés. Ezeknek megértéséért különben az igazgatóság indokolt folyamodványt fog a nagyméltóságu földművelési miniszter urhoz intézni, a tisztelt közgyűlést meg arra kérem, hogy a múlt évben eszközölt építkezéseket és javításokat jóváhagyólag, tudomásul venni méltóztatassék.

Itt örömmel kell megemlítenem, hogy a közlebbi évek nagymérvű építkezései folytán, most már intézetünk igazán mintaszerűen van berendezve s a lakó és hálószobák, tantermek s a különböző czélokra berendezett helyiségek czélország, egészségügyi és szépségügyi szempontból öpen semmi kívánnivalót sem hagynak fenn s ha még a most már elég térs udvar, tervbe vett parkirozása is végbe megy, intézetünk méltóan foglalhat helyet a legmodernebb berendezett humán intézetek sorában.

(Folytatása következik.)

A polgári leányiskola karácsonyi bazárja.

Folyó hó 9-én a kézdívasárhelyi jótékony nőegylet képviselőjében, Bartók Károlyné, Damokos Mihályné és özv. Szabó Dénesné urnők a polgári leányiskola javára olyan kedélyes és kedves mulatságot rendeztek, a minőt őszintén szólva, nagy ritkán élvezhetünk.

Nagy fáradságnak és utánjárásnak méltó jutalma volt úgy az est érdekes lefolyása, mint a tekintélyes anyagi siker. Mert, hogy a nagyérdemű háziasszonyok, rendezők, szereplők és a gyűjtők a nemes cél érdekében mily tiszteltre méltó buzgóságot fejtettek ki, arról már előbb is megemlékeztünk. A fényes siker, elismerés másrészt a jótékony nőegylettel szemben is, a melynek nemes törekvései iránt ily osztatlan mértékben nyilvánul a pártfogás és támogatás. Az estély képe, a hol nemcsak városunk, de vidékünk intelligenciája is nagy számmal vlt képviselve, a feldiszipított és kikapolt sátrakkal valósságos keleti látvány volt s nem hiányzott onnan a nyüzsgés és vásári zsibaly, ezuttal nagyon kedves, specialitása sem. Az első sátorban játékszereket és dísz tárgyakat árultak, a portékások legkesőbb nyelvén Zsigmond Ida és Zajzon Berta kisasszonyok. A másodikban a virág, képeslevezőlap és levélsátor alatt, Benkő Irén, Kovács Anna és Szini Piroška kisasszonyok kínálgatták a legszebb és legjelentősebb árucikkeket. S hogy volt is eredmény szépen, azt a kassza legjobban megmutatta.

A harmadik sátorban volt a trafik, a hol Jakab Beatrix, Székely Katinka és Szini Erzsike meghódították a füst országának, még a legdühösebb antipipásokat is. Szóval volt a szívnak becsülete és értéke, a milyen még soha.

És most jött a Pythiák hajléka. Hogy a dionai és delhi görögjósok mekkora hitelnek örvendtek, azt feljegyezte a história, de hogy még jó sok valaha oly aprójjára tudták volna minden ember ügyét-baját s olyan talpra esett tanácsokat adtak volna, mint ez estély két jeles Pythiája, Szentpétery Mariska és Vargha Irén kisasszonyok, olyat még nem hallottunk, azért ezt meg feljegyezzük mi. A pénz úgy folyt be a sátorba, mintha szemfény vesztés is lett volna a dologban.

Egy pereze csak csendesedik a jövés-menés, a vásári zaj- és zene s Deák Margit k. a. (Kovácsna) egy sikerült monologgal mulatta a közönséget, a mely után ismét hullámszani kezdett a tömeg, s ki árult, ki vett, ki levelezett, táncolt, evett, vagy ivott, változatlan reggeli 4—5 óráig.

A táncteremmel szemben az étkező volt berendezve, a hol legnagyobb változatban és izléssel voltak felhalmozva a szem és szájnak tetsző dolgok.

Itt is két szép sátor volt, az egyikben bort és más finom italokat mértek Konez Henrikné, Veres Gyuláné urhölgyek és Zajzon Piroška kisasszony. Kedélyesség, szivesség és jókedv fűszerezte a kedves sátor minden esőpóját. S hogy a bevétel nagyon szép volt, azt bizonyítani, azt hiszem, felesleges.

A másik sátorban Dr. Gulya Lászlóné és Rápolthy Gáborné urnők kedveskedtek a fagyaltot, kávét, theát, hűsítőket s tésztákat kedvelő közönségnek s volt vevőjük annyi, hogy alig győzték őket kiszolgálni, ehhez mérten természetesen, szép volt a jövedelem is.

Ezekon kívül 6 nagy terítékű asztalnál vígan folyt a legkedélyesebb társalgás és vacsora. S ez asztalok csak a reggeli órákban néptelenedtek meg.

Az estély alatt egyik Postás Milka, a másikat váltotta fel, s folyt a levelezés, és az üzenet váltás szakadatlanul.

És ennyi kedves zürzavarban a háziasszonyok mindenütt ott voltak, mindenütt előékenyen segítettek s minden lehetőt megtettek, hogy a közönség minden tagja jól érezze magát.

Szóval a mit láttunk és élveztünk ritka szép volt s jó volt s dícséretére válik nemcsak a háziasszonyoknak, de az összes rendezők, szereplőknek és gyűjtőknek is, a kiknek a nőegylet és a polgári leányiskola köszönettel adozik.

Külön megemlítem Tek. Bartók K. polgármester urat, a ki sokoldalú tevékenységet fejtett ki az estély sikeréért s így az közvetve iskoláért is.

Nagy elismerés és köszönet illeti az estély sikeréért sokat fáradozó Tomics Jenő m. kir. honv. főhadnagy urat, a ki a sátrakat kiváló ügyességgel tervezte és diszította. Nem különben köszönet illeti meg Bálint Benedek gymn. rajztanár urat is, a ki ritka izléssel készítette el az összes feliratokat. Öszinte elismerés és köszönet illeti meg továbbá Welreiter Györgyné és Özv. Jancsó Dénesné urnőket is, az előbbi az estélyen az utóbbi pedig annak érdekében kifejtett fáradozásaiért.

Ugy az estély védnökei, mint a közönség felülfizetések által is hoztak áldozatot, a melyekért a nemesügy érdekében szintén, köszönetet mond a jótékony nőegylet.

Az estély jövedelme:

Nagym. Potsa József főisp. ur felülfizetése	10 frt — kr.
Nagys. Benke Gyula orszgy. képv. felülfizetése	10 frt — kr.
Özv. Cserey Jánosné Ömált. felülfizetése	5 frt — kr.
Jegyekből és más felülfizetésekből	67 frt 24 kr.
Gyűjtés után élelmi czikkekre	71 frt 80 kr.
Konyha után	214 frt 78 kr.
Összesen	378 frt 93 kr.

Kiadás: árucikkeikért, díszítésért, zeneért s szolgálatért 206 frt 71 kr.

Tisztajövedelem és pénzmaradvány 172 frt 22 kr.

Végül hálás köszönetet mond az iskola minden nemesszivű adakozónak és felülfizetőnek, a kiknek adományai az iskola jegyzőkönyvében egyenként is megörökítettnek.

Xyz.

Műkedvelői előadás.

(Tárgy halmaz miatt késett.)

Folyó hó 3-án tartotta meg a kézdívasárhelyi önképző és műkedvelő egyesület fennállása óta a legsikerültebb színi előadását, bemutatván ezuttal a közönségnek, mely ez alkalommal rendkívül szép számban jelent meg Braun Sándor 2 felvonásos operettjét a „Pajkos Diákok“-at és az Ember tragédiájából egy részletet; szép önhangozatos előadásban, jó betanulással, meglepő szép, új jelmezekkel.

A „Pajkos Diákok“ című operett műkedvelők részére egyik a legnehezebben előadható darab, már csak azért is, mert eltekintve a sok ének szölamától, a nőknek Diákokat kellett játszaniuk s így szokatlan öltözetben kell színpadra jönniök. Ezért a közönség kissé aggódva nézett ez előadás sikere elé s annál kellemesebb volt a csalódás, mert a kik jelen voltunk, — pedig sokan valánk, — láttunk egy olyan szép előadást, mirőben még vidéki színészeink sem igen gyönyörködtethetnek. De lássuk az egyes szereplőket külön-külön:

A nők között első sorban Jancsó Amál kisasszonyt kell kiemelnünk, ki Frinke-t bámulatra méltó ügyesség és könnyedséggel játszta meg. Szép csengő hangja, kellemes organuma, ügyes megjelenése az előadás végéig lekötötte a néző közönség figyelmét s a közönség jutalmul nyílt színen is megtapsolta.

Kovács Mariska (Lizi) polgárlány szerepében nagyon kedves volt, szép hangon előadott ének számait tetszéssel fogadtuk.

Czirmai Karolin (Brand), mint gyakorlott műkedvelő, helyesen felelt meg feladatának s igen szépen is énekelt.

Megkapó szép jelenség volt Jancsó Lujzika Gerhardt diák szerepében s alig lehetett képzelni csinosabb és pajkosabb diákokat, mint Szőcs I. Annus, Szalay Jolán és Szőcs Vilma.

A férfiak közül Kiss Lajosé a fő érdem, mert az ő tapintatos ügyes rendezésének tudható be az a szép összssiker is, melyet az összes szereplők elérték. Kiss Lajos Geier Jeremiás uszorás szerepét művészi zseni oldotta meg, meglátszik rajta, hogy egykor a színi akadémia növendéke volt, rendkívül szabadon játszik, kinek igazi otthona a színpad.

Fleck Thimoteust csizmatisztító szerepében Rácz N. János aratott babérokat.

Rácz urat az egész város úgy ismeri, mint a legszebben énekelő katolikus kántort, ki úgy látszik nem csak az orgonához, de a színpad titkaihoz is ért, ügyesen használván fel azt, a saját maga előnyére, mi által olyan csizmatisztítót állított elének, minél jobbat — s mondjuk ki bátran — szebbet sem igen mutathatott be egyetlen vidéki színész sem.

Nagy Gerő református énekező, Antal mesterlegényt személyesítette igazi precizitással, természetesen játszott s ügyesen énekelt s az ő érdeme az is, hogy a kar oly szép összhangban énekelt, ő tanítván be a karnak az énekszámokat.

A „tevéhez“ címzett korcsmáros szerepében ifj. Dobay János sok tehetséget árult el, kellemes játékaival, jó humorával mindvégig derűtségben tartotta a közönséget. Nagy Lázár, Jegessy László, Boldizsár Imre, Földy Gyula, Bogdán Arthur, mint biederbergi diákok, nagyban hozzájárultak az előadás sikeréhez.

Meg kell emlékeznem még Kövesdy Loránd karmester urról, mint a zenekar vezetőjéről, ki ügyes vezetésével lehetővé tette az énekszámok összhangzatos előadását. A zenekarban, mint műkedvelők dícséretre méltó precizitással játszottak Pénzes Imre, Jordáky József és Sára Gyula urak.

A darab záradékaul az ember tragédiájának egy részletét mutatták be.

(Gábor főangyal) Jancsó Lujza, (Mihály főangyal) Jancsó Amál, (Rafael főangyal) Kovács Mariska és Kiss Lajos ur, mint Lueziér. Az angyalok gyönyörűségeen szépek voltak s Kiss Lajos ur is ügyesen adta az ördögöt, de a folytonos görögöttől támadt nyomasztó füst miatt, többen felkeltek helyeikről s kimentek a teremből, mi megzavarta a különben megkapó jelenetet.

Egy régi műkedvelő.

A háromszékvármegyei „Erzsébet“ árvaleány-nevelő intézet közgyűlése.

K-Vásárhely, 1899. decz. hó 11-én.

Városunk legrégibb humán intézetét, a háromszékvármegyei „Erzsébet“, árvaleány-nevelő intézetet fentartó egyesület tegnap, e hó 10-ikén tartotta meg az árvaház helységében, rendes évi közgyűlést melyre a vad, zimankós idő dacára is szép számmal jöttek el az intézet alapítói, tisztviselői s a jótékony-ügy iránt érdeklődők.

A gyűlést az intézet alapító elnöke, zágoni br. Szentkereszty Stephanie Ó Méltósága egy szép, lel-

kesedő beszéddel nyitotta meg. Ezután Dobay János, intézeti titkár, olvasta fel tartalmas, mindenre kiterjedő és szépen megszerkesztett jelentését, melyért neki a közgyűlés hálás elismeréssel, köszönettel adózott s e jelentést jegyzőkönyvbe írni határozta.

A jelentés örömmel említi fel, hogy az elmúlt évben eszközölt építésekkel az intézet a legmodernebben berendezett ilyenemű intézetek sorába emelkedett, s hogy az most nemcsak a szélszerűségi, egészségügyi követelményeknek felel meg teljesen, hanem szépségzeti szempontból is kifogástalan.

Kiemeljük még a jelentésből, hogy az intézet alapvagyona az elmúlt évben is 676 frt 14 krajczárral gyarapodott s így az most 49673 frt és 77 krajczárt teszen, hogy az intézetben 55 árva nyer menedéket, tehát hárommal több, mint az előző évben, s hogy egy növendék napi háromszoros ételme 13 1/4 krajczárba került.

Az intézet, valamint a nőpariskola jövő évi költségvetéseinek felolvasása, jóváhagyása után, a számvizsgáló-bizottság, vagyonkezelő-bizottság és az iskolaszék jelentését hallgatta meg a közgyűlés. A jelentések elfogadása után, hálás és elismerő köszönetet mondott úgy a vagyonkezelő, számvizsgáló-bizottság, valamint az iskolaszék tagjainak azon nagy és készséges fáradozásaikért, melyekkel az intézet ügyeit vezetik, szolgálják.

Örömmel vette tudomásul a közgyűlés az előző évi előterjesztések során, hogy az intézet az elmúlt évben is megkapta a szokásos állami, megyei segélyeket s ezért jegyzőkönyvileg is hálás köszönetet mondott a vallás- és közoktatásügyi, a kereskedelemügyi, a földmívelésügyi m. kir. Miniszter uraknak, valamint meggyőnk érdemekben gazdag atyjának Pótsa József főispán Urnak s a törvényhatósági közgyűlésnek. Ugyancsak köszönetet mondott az intézet új alapítójának s adományozójának alapítványaiért, illetőleg adományaiért.

Nagy figyelemmel és mély meghatottsággal hallgatta a közgyűlés az intézet elnökének, zágoni báró Szentkereszty Stephanie Ó méltóságának újabb alapító levelét, melyben feledhetetlen emlékü testvérének, zágoni báró Szentkereszty Iréne emlékének és kedves szobájának megörökítésére 600 korona alapítványt tesz az intézetnél oly kikötéssel, hogy az alap kamatainak fele karácsonyi ajándékokra fele pedig egy jó viseletű szorgalmas árva megjutalmazására fordíttassék. Ugyancsak ekkor lett bejelentve, hogy Ó Méltósága az építésre adott 2725 frtnyi alapítványát 163 frttal megtoldván, azt 2888 frtra egészítette ki. A közgyűlés e nagylelkű alapítványokért Ó méltóságának, ki nemcsak egész életét, hanem vagyonát is a human ügynek szenteli, őszinte köszönetet mondott.

Az intézet módosított alapszabályait nem erősítvén meg a belügyminiszter ur, a közgyűlés egy bizottságot küldött ki az alapszabályokra tett kifogások tárgyalására, és kiigazítására, mely után be lett mutatva az intézet alapítóit magában foglaló „aranykönyv”.

A kisebb ügyek letárgyalása után, a tisztújítás következett.

Mindenekelőtt kimondta a közgyűlés, hogy azon örök és feledhetetlen érdemek elismerésül, melyeket bárónk Ó méltósága az intézet alapítása, felvirágoztatása által szerzett, az ő személyét nem veszi választás alá s így öt örökös elnöknek kiáltja ki.

Megválasztottak ezután egyhangulag: alelnököknek: Pótsa Jánosné, Gr. Mikes Ármónné, Hankó Lászlóné, Id. Tóth Istvánné; titkárnak: Dobay János; jegyzőknél: Benkő Irén, Székely Mari és Martzi Ferencz; pénztárosnak: Fejér Antal; orvosnak dr. Szini Gyula; ügyészek: dr. Bánffy Zsigmond; könyvelőnek Benkő Gyula. Ezek után még megválasztottak a 24 tagú kezelőbizottság, a 9 tagú iskolaszék, a 6 tagú vagyonkezelő-bizottság és a 3 tagú számvizsgáló-bizottság.

A választás után elnök bárónk Ó méltósága a maga s az új tisztviselők nevében köszönetet mondván a bizalomért, s a gyűlés folyamán tanúsított szíves érdeklődésért, a közgyűlést bezárta.

Irodalom.

Termékenység.

Zola Emil legújabb regénye, nem, ez nem regény, hanem evangélium, az emberi faj föntartása ellen elkövetett merénylettekkel foglalkozik. „Termékenység” a címe, s A négy evangélium nevű négy részre tervezett regényciklus első kötete.

A termékenység fő alakja Froment Mathieu, a Beauchene-féle gépgyár főrajzolója, aki nagyon szerezni állásból küzdött föl magát elég jól jövedelmező hivatalába. Ideális jelen; a regényben ő az egyetlen testi-lelki híve a termékenységnak, s az író követendő példának állítja ebben egész Franciaország elé.

Franciaország sorvasztó betegségének diagnózisa az, amit Zola a Termékenység-ben megírt. A gyermekeknek különböző módon való pusztítását hihetetlenül nagy mértékben üzik náluk. Bretagneban több olyan falu van, amelynek lakói kizárólagosan avval foglalkoznak, hogy a párisi szülőknek alkalmatlan gyermekeket bizonyos összegért magukhoz veszik, hogy lassan vagy hamarosan el-eltegyék láb alól. Minden nap láthatók ezek az asszonyok a Szent-Lázár pályaudvarban. A halomszámba összeszedett apróságokat ide-oda lökdösi, egymás hegyibe rakják, elszállítják és amott lenn, az ismeretlen távolban szétosztják és kiszolgáltatták őket az öntudatlan vagy készakarva elkövetett gyilkosságnak. A kasza szünetlenül, minden perczben tarol le új kalászatokat. nincs pihenője.

De nem csak ez a baj. Nem elég, hogy évenként huszezer gyermeket küldenek így a másvilágra, nem elég, hogy ugyanennyi azoknak száma, akik külső behatás következtében halva jönnek a világra: az életben maradók, a faj és a nemzet föntartására hivatottak is természetellenesen neveltetnek.

— Hogy kívánhatod — mondják Froment Mathieunek Bonton orvos — hogy egy gazdag polgári asszony, a mellett az életmód mellett, amit folytat, olyan háztartás mellett, a milyent ő visz akiknek örökös fogadónapjai, estői, ebédjei, látogatásai és minden egyéb nagyvilági kötelezettségei vannak, magára vállalja a szoptatás hosszú és fárasztó feladatát? Az a legnagyobb baj, hogy mikor néhány nemzedéken végig nem szoptatnak az anyák, utóvégre nem is tudnak többé szoptatni. Ez vár reánk a jövőben, nyomorék, elkorcsosult, tökéletlen asszonyi nem, amely még úgy, a hogy csak megszüli a gyermekeket, de abszolúte nem táplálhatja többé.

Ez, rövidre fogva, a regény tárgya. Ennek a a felszínre vetése, fejtegetése és meggyőzően és biztos hatással mondja el, elvonultatja szemünk előtt hosszú sorát azoknak az embereknek, akik mindennek okozói és azokat a szegény ártatlan teremtetéseket, akik ellen e gyalázatos bűnököt elkövetik.

Lehetetlen, hogy ennek a regénynek igen nagy hatása ne legyen minden országra, amelybe eljut. Mert öntudatra kelti az embereket és megmagyarázza nekik, hogy az anyák, a míg szegényből, kényelmességből vagy elvetemültségből megtagadják gyermeküktől az anyai kötelesség teljesítését, eldobják és megölik magzataikat, öntudatlanul egy nagy katasztrófát készítenek elő: az emberiség és a nemzetük megromlását.

Ujdonságok.

— Időjárásunk. Addig jósolták hivatottak és nem hivatottak hogy csalhatatlan jelek után indulva, az idén, miképen a tavaly, nem lesz tél, az időjárás egyet gondolt s alaposan lefőzte a jósokat, bocsátván ránk egy olyan 3 napig tartó hóvihart, mihez hasonlóra ama sokat emlegetett öreg emberek emlékeznek, de a fiatalabbak nem, mert tudomásunk szerint, e megyében ilyen heves és sokáig tartó hóvihar csak 1873. évben volt. Szóval az Ojtoz szele temérdek havat szállított nekünk s úgy berakta hóhegyekkel az utakat, réteket és szántóföldeket, hogy vidékünk úgy néz ki,

mint egy szibériai táj tél derekán. Beszólnék eltemetett és elfagyott emberekről is, de ezekről semmi bizonyosat nem lehet tudni s a rémhírek valószínűleg az agyonfázott emberek fantáziájának szüleményei. Kisebb kalamitások, hogy például valaki Brassóból két nap alatt érkezett K.-Vásárhelyre s hogy a Csikba induló fuvarosok elrekedtek stb. bőven fordultak elő, de hogy emberéletben is káros volt, arról nincsen tudomásunk. A három napig tartó itélet idő kedden ért véget s ekkor aztán elkezdődött a sok helyen fennakadt közlekedés megindítása. Ma már a vidéken több ezer kéz dolgozik, hogy az utakon feltornyosult hóhegyeket széthányja, de bizonyára még napokba fog telni, míg az utvonalak járhatókká lesznek. A háromszéki vasut is természetesen beadta a derekát, s a hóvihar 3 napja alatt majd itt, majd amott akadt meg a vonat s a posta küldeményeket szánon hozták el Kézdi-Vásárhelyre, de a hírlapokkal nagy restanezióban vagyunk s talán addig Ladismith és Maffeking is kapitulálnak, míg mi az újságokkal rendben leszünk.

— Tisztújítás. A folyó hó 7-én Vas-Vörösvárott megtartott városi tisztújításnál kézdívásárhelyi Molnár Bálintot, városunk derék szülöttjét, vassvörösvári kir. postamestert, városi képviselővé választották.

— Színészet. A mi városunknál nem lehet valami rossz dolga a színtársulatoknak, mert ugyancsak törik magukat, hogy nyári színi évadunkra helyhatósági engedélyt nyerhessenek. A városi tanács közelebb döntött ezen ügyben s több pályázó közül Szalkay Lajosnak adta ki a jövő nyárra az engedélyt, kinek működésével a közönség meg van elégedve.

— Eljegyzés. K.-vásárhelyi Rácz András kedves leányát, Rácz Vilma eljegyezte Gombos Károly Brassómegeyi kiadó és magán zenetanár.

— Nyilvános nyugtatóvány és köszönet. Az 1899. év. decz. hó 9-én Bartók Károlyné, Damokos Mihályné és özv. Szabó Dénesné urnők által rendezett Karácsonyi Bazar tisztajövedelmét 172 frt 22 krt Bartók Károlyné urnő Ónagysága, mint a polgári leányiskola javára rendezett estély jövedelmét kezimehez juttatván, e ritka jótéteményért sietek a nyilvánosság előtt is az iskola nevében hálás köszönetet mondani, úgy az ügypártoló, mint a védnőknek fáradhatatlan és nemesszívű háziasszonyoknak, továbbá a tevékeny és buzgó rendezőknek és közreműködőknek. Balázs Márton, polgári leányiskolai igazgató.

— Adakozzunk az árvák s öregek karácsonyfájára! Közeledek a szeretett magasztos ünnepe: a karácsony. A gazdagok palotáiban épugy, mint a szegények kunyhóiban gyígnak e nap estéjén a gyertyáskák s boldog öröm, édes megelégedettség vonul a szívekbe. Örömet hoz e nap mindenkinek. A bibor s bárszony közt születtek többet, mint az év más napjai, a szegénynek, a nyomorultnak annyit, hogy emlékével egy egész esztendőig táplálja gyakran elkeseredő lelkét. Örömet akarunk mi is szerezni kis árváinknak, elhagyott, gyámoltalan öregeinknek; boldoggá akarjuk tenni azok részére a szent ünnepeket, kik úgy is lépten-nyomon érzik az élet nyomorúságát, s ezért fordulunk a város és vidék nagy közönségének jó szívéhez egy kis ajándékért, melyet más talán fel sem venne, melynek hiánya a sok között észre sem vevődik, egy néhány fillért esedezünk csak. A szent estéli buzgó ima, melyet az öröm fog kicsalni kis árváink s öregeink ajkaira, hálát fog küldeni kegyes jóltevők, kegyes adakozókra. A szíves adományok az árvaház részére Nagy Károly igazgató urhoz, a menház részére Benkő Pálné alelnök urnőhöz küldendők. A háromszékvármegyei „Erzsébet” árvaleánynevelő intézet s kézdívásárhelyi „Stephanie” menedékházi igazgató választmányai nevében, Kézdi-Vásárhely, 1899. decz. 12-én. Báró Szentkereszty Stephanie, elnök, Martzi Ferencz, jegyző.

— Műkedvelői előadás Kovásznán. A kézdívásárhelyi műkedvelői társulat elhatározta volt, hogy a Pajkos Diákokat Kovásznán is elő fogja adni az ott létesítendő kórház alapja javára. Az előadás napja mult vasárnapra volt kitűzve, de a roppant hóvihar közbelépett s e miatt sem a zenekar, sem a szereplők egy részére nem mehetett ki. De ezen csekélyke kis akadály, dehogyan alterálta a legisleg buzgóbbakat, zenekar nélkül annyian a hányan valának, kimentek Kovásznára. A közönség szépen begyűlt s várta, hogy mi lesz, s 8 óra után tom-

bolni kezdett s követelte az előadást. Ekkor kilépett a rendező s kijelentette, hogy „közbe jött akadályok” miatt, nincs zenekar s a létszám is hányos, hanem azért, ha a közönség kívánja, a mit előadhatnak azt szívesen előadják. A közönség látni akart valamit s így a függöny felgördült és az operett szereplői zenekísérettel nélküli szépen elfújták a maguk áriáikat. A kik otthon maradtak azoknak szerepe természetesen kimaradt. Hogy ezen igazán ritka művelvezet minő hatással volt a kovásznai közönségre, nem tudjuk, hanem, hogy az efféle exkurzió a műkedvelő egyesületnek nem válik hasznára, az már bizonyos, mert ha elháríthatlan akadályok vannak, el lehet halasztani az előadást, de nem szabad ilyen félszeg előadással az egyesületet kompromittálni.

— **Halálozás.** Kézdivásárhelyi Szőcs Mózes mészáros felesége, Nagy Karolina egy derék, szorgalmas polgárosszony f. hó 9-én meghalt. Temetése 13-án ment végbe nagyrészt mellett. Halálát nagyszámú család siratja.

— **Vasuti mizeriák.** A múlt hét végén uralkodott nagyhóvihár miatt, a háromszéki székelyvasut is megakadt. A szombaton déli vonat egy néhány kézdivásárhelyi embert is hozott magával, azonban, a mint a vonat Bitá-féle közeledett egy óriási hótorlásban megakadt s rövid idő alatt a hófergeteg úgy betemette, hogy csak kőménye látszott ki belőle. A vonattal levő vasuti mérnök felhívta az utazókat, hogy szálljanak át s két kilométernyire egy vonat van s az tovább szállítja őket. Egyrésze át is szállt, de a másik rész ott maradt, várva a vo-

nat kiszabadítását, ezek aztán egész másnap délutánig várták a jobb jövőt s ekkor végre sikerült az átszállás. Ezek az utasok a kupében ülten, szomjan, dideregve eltöltött 24 órára mindig keservesen fognak megemlékezni.

— **Vadász bravour.** E hó 8-án, körülbelül 15 vadász, részben kovásznai és pávai, rendezett vadászatot a kovásznai Bogyénos nevű erdőben tanyázó vaddisznók ellen. A hajítás korán reggel vette kezdetét, s nemsokára 6, szépen fejlett vad került hajítás alá. A vadászvonalon megindult puskaropogás nem volt eredménytelen, mert 2 vaddisznó, bár a nélkül sebbel menekült is, a 3-ik, egy hatalmas kan, kovásznai legifj. Deák Károly jól irányzott két lövésére elesett. A néhaivá vált vad 102 klgam. nehéz volt, s aznap estig bámulat árgyát képezte kovásznán az összesereglett nép előtt. A szerencsés vadászhoz gratulálni, csodáltni zárandokolt sok ember. A vadászaton mulatságos epizód is történt. Ugyanis a később lelért kan üldözni kezdte az öt szorító kopót. Ez meg ijedtében visszafordult, s levert a lábairól egy kovásznai hajtót. Mikor a hajtó látta, hogy jön ám a kutanyomában a kan is, rémülten kezdett orditozni „Cseka nye, cseka nye!” S lám e konyhai megnyilatkozástól meghökölt a vad, s visszafordult, hogy inkább legifjabb: Deák K. golyójától cseké el, mint a grammatika ellenes szótól. A szerencsés vadász aztán Nimród lakomát rendezett a Horgászbán. Közöljük ezen hirt azért is, hogy a vármegyei lapokban az őszön megjelent cikkre ráduplázhassunk, hogy: ha van vaddisznó a kovász-

mai határon, hát a kovásznai vadászok mégsem alsznak. Látjuk!

A A legolcsóbb Petőfi-kiadás. Az Athenaeum, mely már annyiszor megmutatta, hogy szeretettel és lelkesedéssel szolgálja a magyar nemzeti irodalom ügyét, most ismét olyan kiadvánnyal lép a közönség elé, melyről csak a legnagyobb elismerés hangján szólhatunk. Petőfi Sándornak összes költeményeit adta ki — egy koronás, esinos boricu vaskos kötetben Hozzáférhetővé teszi P. tőfinek, az emberi szív minden érzését visszatükröző énekeit mindenek számára, lehetővé teszi, hogy a legszegényebb is reményt, vigaszt meitsen belőlük, hogy lelkesedjék rajtok és gyönyörködjék bennük. Ugy érezzük, hogy Petőfi halhatatlan szelleme vélünk örül, mert ez a kiadás vágyai szerint való lehet. Így akarhatott ő a nemzet, a nép egyetemesége elé lépni. Egyszerű köntösben, mindenki számára hozzáférhetően. Az egész nemzetet szerető szívéhez ölelte, érezhesse hát mindenki bodogását. Valóban az Athenaeum nem adhatott volna szebb ajándékot a magyar népnek a közelgő ünnepekre, mint ezt a kötetet. Ajándéknak nevezhetjük szándékosan, mert mi egyéb egy 800 oldalos kötet, melynek ára egy korona? Azt hisszük, hogy ez a kötet gyorsan meg fogja tenni hódító körútát az országban és valóban azzá lesz, a minek lennie kell, valamenyünknek bibliája, mely lazaseretetünket, a jövőbe vetett hitünket erősíti, fájdalmainkat enyhíti és a belőle kiáradó örökszip oszmókkal, mélységes álmoképpen, üdítően, tisztóan hatíjja és öregekre

Hirdetések.

Sz. 3592—899. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kovásznai kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Frenkul Emánuel végrehajtatónak Szőrcsei Teréz végrehajtatást szenvedő elleni 200 frt tőkekövetelés és jár. a kézdivásárhelyi kir. törvényszék, a kovásznai kir. járásbiróság területén lévő, Szőrcsei

község határában fekvő, a szőrcsei 760. sz. tjkvben foglalt 413. hrsz. egész ingatlanra 58 frt; az 1210. hrsz. egész ingatlanra 475 frt; a 2002. hrsz. egész ingatlanra 20 frt; a szőrcsei 550. sz. tjkvben 6, 7., 8., 9., 10. hrsz. ingatlanból Szőrcsei Teréz illetőségére 290 frt 50 kr. 843 frt 50 kr. ban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1900. évi január hó 8-ik napján

délelőtt Szőrcse község házában megtartandó nyilvános árverésen, a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött

kezéhez letenni avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. jbiróság, mint tkvi hatóság.

Kovácsnán, 1899. évi október hó 18-án.

Száva, kir. aljárásbiró.

G y e r m e k j á t é k s z e r .

Tekintettel a közelgő ünnepekre, tisztelettel értesitem a helybeli és vidéki mélyen tisztelt vevő közönséget, hogy ez időnyre is rendkívül sok és szép

DISZMŰÁRU UJDONSÁGAIM

állanak tisztelt vevőim rendelkezésére.

Nagy raktáram van játékszerből, mindenemü porcellán-, evő-, thea-, kávé- és moca-készletből, mindennemü üvegárukból, asztali és függőlámpából, kép-, tükör, aranyléc képkereknek, gyermekkocsik, utazó bőröndök, valamint konyhabarendezési cikkekből, melyeket a tulságosan felhalmozott raktár leszállításáért, leszállított áron eladok.

Midőn eddigi szíves bizalmáért köszönetet mondok, kérem azt részemre ezután is szíves pártfogással fentartani, magamat ajánlvá

(6—0.) kiváló tisztelettel:

Jancsó Gyula.

Leszállított árakkal.

Legszebb és legolcsóbb
karácsonyi
és
ujévi ajándék
egy **Adria**
varrógép

családi használatra szabadalmazott himző készülékkel és ipari czélokra.

Ezen varrógépek előnye más gyártmányokkal szemben a gyártásra használt kitűnő minőségű anyagban és a technika ezen terén elért legújabb vívmányai szerinti gyártásban rejlenek.

Tartósság, szabatos csinos kivitel és könnyű zajtalan működése tették e gépeket oly annyira kedvelté és elterjedté. — Ezen varrógép a magyar ipar diadala.

Oktatást varrás és himzésben díjtalanul nyújtok.

Varrógepeimért 6 évi jótállást vállalok. Eladás áremelés nélkül csekély havi részletfizetésre is. Javításokat gyorsan és pontosan eszközölök.

Adria varrógépeken és angol kerékpárokon kívül sok gyönyörű, ajándéknak rendkívül alkalmas tárgy van raktáron. — Dus választék zenélő és automatikus tárgyakban.

Teljes tisztelettel

Molnár Gyula,
Adria varrógépek egyedüli gyári raktárosa
Brassó és vidéke részére.
Brassó, Kapu-utca 51 sz.

(1—6. 143.)